

Mottagare
Regionstyrelsen

Information. Rapport om En svensk landsvägsprincip

Förslag till beslut

- Informationen tas emot.
- Regiondirektören ges i uppdrag att genomföra en fördjupad analys utifrån rapportens slutsatser. Analysen bör omfatta samhällsekonomiska effekter och kan även innehålla exempelvis tänkbar utformning av en svensk vägprismodell, övriga konsekvenser och kostnader.

Sammanfattning

Konsultföretaget WSP har på uppdrag av Region Gotland under april–juni 2026 tagit fram rapporten *En svensk landsvägsprincip, Omvärldsanalys och förslag på modell i en svensk kontext*.

I förfrågningsunderlaget specificerades rapportens innehåll enligt följande:

- En omvärldsbevakning med en beskrivning av minst tre länders val av modell för att säkerställa likvärdiga priser för resande för boende på öar, med fokus på länder som ingår i EU. Danmarks landsvägsprincip ska vara en av modellerna som beskrivs och analyseras.
- En modell för hur en svensk landsvägsprincip skulle kunna utformas, där kostnaden för att färdas med färjetrafiken motsvarar vad det kostar att färdas motsvarande sträcka på en vanlig landsväg. Det ska gälla oavsett om man färdas själv eller i sällskap med andra, med eller utan bil. Modellen ska innehålla beskrivning av:
 - Hur landsvägsprincipen utformas och varför
 - Uppskattad kostnad för staten i relation till dagens modell
 - Vilket utfall avseende priser modellen ger för olika kategorier av resande och näringsliv

Rapporten levererades 2026-06-23.

Rapporten visar att för en sträcka motsvarande avståndet mellan Nynäshamn och Visby och utifrån Trafikverkets analysvärden för transportkostnader blir priset 409 kronor för personbil, 164 kronor för passagerare utan bil och cirka 101 kronor per längdmeter för gods. Dessa värden utgör utgångspunkten för hur en landsvägsprincip för Gotlandstrafiken skulle kunna utformas.

Rapporten visar att en svensk landsvägsprincip är möjlig att utforma, men för ett konkret förslag krävs vidare utredningar kring efterfrågeeffekter, kapacitetsbehov, fasta kostnader, samhällsekonomiska konsekvenser samt EU:s statsstödsregler.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att rapporten ger viktiga insikter och är ett första steg mot att konkretisera frågan om vägpriser, som Region Gotland sedan länge tagit ställning för genom skrivningar i de gotländska ståndpunkterna. Samtidigt innehåller rapporten inget konkret förslag, utan det finns enligt rapportförfattarna flertalet frågor som behöver utredas vidare. Det rör exempelvis potentiella samhällsekonomiska effekter, kostnader, effekter på kapacitet och tillgänglighet samt hur en modell för en svensk landsvägsprincip skulle kunna utformas. Därför finns skäl att fortsätta och fördjupa analysen.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att uppdraget ska återrapporteras till REGU eller motsvarande utskott på 2027 års första möte.

Beslutsunderlag

Rapport - En svensk landsvägsprincip, WSP 2026-06-23
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-06-23

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör